

[A. C. Normann.]

kan fra det radikale venstres side forny vort tilsagn om tilslutning til lovforslagets hovedindhold, herunder også til de bestemmelser, der er kommet til siden den sidste behandling, og ganske særlig bestemmelserne om ejerlejligheder, som jeg vist ikke behøver at gøre flere bemærkninger om efter det, der er sagt hidtil.

De bestemmelser, der er kommet til under hensyn til landbrugslovgivningen vedrørende samdrift og vedrørende inddragelse under landbrugspligt af medvurderede, ikke-noterede arealer, forekommer os også rimelige, ligesom vi tidligere har givet tilslutning til den logiske forenkling, som ligger i, at Københavns Frihavns arealer undtages fra vurdering.

Der er nok ting, vi gerne vil kigge nærmere på; derfor synes jeg, det var rart, om vi fik nedsat et udvalg til en kort behandling af lovforslaget, men vi er enige i dets hovedindhold.

Niels Westerby: Også jeg vil henvise til de bemærkninger, jeg tidligere har gjort. Jeg kan sige, at de fleste af tingene ikke er epokegørende, og selve hovedlinjerne i lovforslaget kan vi tiltræde.

Jeg vil kun gøre den ganske korte bemærkning, at når hr. Poul Dam siger, at han har onde drømme med hensyn til ejerlejligheder, så kan jeg for liberalt centrums vedkommende sige, at dette med ejerlejligheder er noget, vi ser på med stor interesse.

Finansministeren (Henry Grünbaum): Jeg takker for den venlige modtagelse, som dette lovforslag har fået. Jeg forstår, at der stort set er enighed om, at hvis visse andre ting bliver gennemført, skal man også have gennemført dette. Hvad angår det spørgsmål, hr. H. C. Toft rejste, har jeg ikke haft lejlighed til at se på det endnu — jeg ved ikke, om det er valget, der har bevirket det — og jeg kan derfor ikke tage stilling til det nu, men jeg vil gerne se på det.

Til hr. Poul Dam, der spurgte, hvem der skal vejlede ligningsdirektoratet, vil jeg kun sige, at fordi en ting er vanskelig — og det er den, det er der gjort opmærksom på — er det jo ikke givet, at man ikke kan finde frem til en vejledning; det regner jeg da også med at ligningsdirektoratet kan, og er det

så i første omgang ikke den helt rigtige, må man også se på det senere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til det udvalg, der blev nedsat vedrørende den foregående sag på dagsordenen. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten.

(Lovforslaget (nr. 20) findes i tillæg A. sp. 33, fremsættelsen i tidenden sp. 36).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 11 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om skattefri afskrivninger m. v.

(Lovforslaget (nr. 21) findes i tillæg A. sp. 357, fremsættelsen i tidenden sp. 36).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Peter Nielsen: Det såkaldte ligningslovforslag har jo været meget grundigt behandlet den 13. oktober i år af det gamle folketing, så jeg finder egentlig ikke nogen anledning til at gentage, hvad jeg sagde dengang, eller fremføre de argumenter, der kunne være grund til at benytte ved den lejlighed. Jeg kan i det store og hele henholde mig til de betragtninger, som vor ordfører, hr. Egon Jensen, dengang gjorde. Det er jo selvfølgelig kun småting, lapperier på det nuværende system, og da vi vel nu står over for i den kommende vinter at skulle gennemføre en virkelig skattereform, er det begrænset, hvilken interesse de forholdsvis små ting, som ændringerne i lig-

[Peter Nielsen.]

ningsloven går ud på, kan fremkalde. Men jeg vil gerne have lov til at takke for det nye, der eventuelt kommer: forhøjelsen af lønmodtagerfradraget. Vi har jo før prøvet at få det hævet til de 800 kr.; det mislykkedes dengang, men forhåbentlig lykkes det denne gang.

Det er måske værd lige at sige noget principielt om dette lønmodtagerfradrag. Der er mange, der kan lide at sige, at det er en erstatning til lønmodtagerne, fordi de ikke kan snyde i skat. Det tror jeg vi skal have manet i jorden, for det er jo, som om man legaliserer skattesnyderiet på den måde. Lønmodtagerfradraget er en ren og skær praktisk foranstaltning, fordi lønmodtagere også har krav på at få deres erhvervs udgifter dækket, og i stedet for at ligningsmyndigheder og den enkelte skatteyder mange gange skal have lange og drøje forhandlinger om småting, har man lavet disse standardfradrag. Det er jo noget, man stærkt vil videreføre i selve kildeskatteforslaget, og det er ganske klart, at dette lønmodtagerfradrag må være underkastet forandringens lov ligesom alt andet. Alt stiger jo, og så må dette også stige. Før er vel så nogenlunde de fleste lønmodtagere blevet dækket ind med de 400 kr., men der har i de senere åringer været en masse sager, både i skatterådene og i landsskatteretten — ofte sager, der drejede sig om små beløb — der har medført, at det almindelige lønmodtagerfradrag er ændret til det såkaldte B-lønmodtagerfradrag, og det vil dette forslag bøde meget på. Vi kan få forenklet ligningen ikke så lidt, og det betyder jo også noget, at ligningsmyndighedernes tid ikke er optaget af alle disse forholdsvis små ting, således at man kan give sig i kast med de virkelige opgaver.

Jeg takker altså, fordi man har stillet dette i udsigt, og det bliver selvfølgelig under stærkt og loyalt medarbejde fra mit partis side.

Alfred Bøgh: Jeg skal ganske kort gennemgå de ændringer, der findes i forslaget til ligningslov. Vedrørende invalidebidrag, ydelser til pleje og bistand o. s. v. kan vi tiltræde, at de bliver skattefrie som sædvanligt; skattefrihed for boligsikringstilskud kan vi tiltræde; og at lejeværdien af egen bolig

fastsættes til 2¼ pct., en følge af boligforliget, kan vi også tiltræde. Boligværdien for ejerlejligheder mener vi bør fastsættes som for parcelhuse, hvis der er nogen som helst mulighed for det; vi synes, at det er mest rationelt, og jeg vil håbe, at den nye vurdering giver mulighed for, at man kan bruge den fremgangsmåde. At vedligeholdelsesfradraget nu også skal gælde for ejerlejligheder, kan vi tiltræde. At beløb, som indgår til binding efter boligreguleringsloven, fradrages indkomsten, og at renter medregnes, er jo naturligt; og at frigivelsesbeløb medregnes til indkomsten, når de frigives, er lige så naturligt. At større beløb, der frigives ved død, konkurs eller lignende, skal beskattes efter 30 pct.s reglen, vil jeg mene er fornuftigt.

De nye bestemmelser om, at skatterådene uden for København og Frederiksberg får lejlighed til at tage en sag op igen, kan jeg hilse med tilfredshed. Det har været diskuteret, om det skulle være en pligt eller ej. Jeg mener, at lovforslagets udformning er udmærket; og jeg er helt sikker på, at hvis en skatteyder anmoder om at få sin sag behandlet igen, så vil skatterådene ude omkring tage den op; og hvis de selv finder, at de har begået en fejl, er det også udmærket, at de har mulighed for en andenbehandling. Jeg har ingen indvendinger herimod.

Det nye mærkelige er lønmodtagerfradraget. Hvad der ligger til grund for, at der kommer et ændret forslag nu, en måned efter at vi havde sagen til første behandling, er mig noget af en gåde. Mon det ligger sådan, at finansministeren har haft søde drømme, hvori han har set, at der nu pludselig var råd til mange, mange mærkelige ting, og at han nu godt kunne undvære 130 mill. kr. — det har vi intet hørt om — eller har et virkeligt skøn over statsfinanserne vist at kunne berettiggende denne ændring? Det har vi intet hørt om. Eller skulle der være en eller anden protokol, der er blevet underskrevet i mellemtiden? Det synes jeg var meget rart at få opklaret, inden vi tager stilling til forslaget, for det er jo ikke småpenge, det drejer sig om. I virkeligheden betyder det en skattelettelse for et udsnit af landets skatteydere, så jeg synes, man må gennemgå det nøjere, inden man tager stilling til det. Det er jo rigtigt, som hr.

[Alfred Bøgh.]

Peter Nielsen sagde før, at der er ting, der er steget, men så er der også mange ting, der burde reguleres samtidig. Her vil jeg gerne gøre opmærksom på en ting, som mit parti tidligere har talt om: nyetableredes nedslag. Med den pengeforringelse, der er sket, burde det også fordobles, men det er jo muligt, at det kan følge med; det kan vi få at vide senere, håber jeg. Men jeg venters altså at høre lidt nærmere om den pludselige ændring, der er sket i finansministerens indstilling på dette punkt. Det får jeg jo nok lidt at vide om. Måske skyldes det både protokol og moms, hvad ved jeg, men hvis begrundelsen er moms, så anser jeg det for noget farligt, for hvis man begynder at tage provenuet af en moms på forskud, så ligger det noget ud i den blå luft med den ændring af udskrivningen af skat, der gerne skulle betyde en mindre direkte beskatning, og hvis tanken er, at man sådan pø om pø kan udhule provenuet dér, så vil vi være meget, meget betænkelige, den dag vi får momsforslaget til behandling.

Angående lovforslaget om afskrivninger har jeg ingen indvendinger.

Poul Schlüter: Da mit partis ordfører, hr. Haunstrup Clemmensen, er forhindret i at være til stede i dag, skal jeg på hans vegne give udtryk for de synspunkter, de fremsatte lovforslag giver os anledning til.

De fleste af de foreslåede ændringer både til ligningsloven og til loven om skattefri afskrivninger, har jo alene en rent teknisk karakter. Baggrunden for dem er, at en række ændringer i andre love, som allerede er gennemført, nødvendiggør en ajourføring af skattelovgivningen. Det er for så vidt på høje tid, at det sker, fordi ændringerne får indflydelse på skatteligningen i det skatteår, som hastigt nærmer sig.

Der er ikke særlige problemer forbundet med lovforslaget om ændring af loven om skattefri afskrivninger. Bortset fra en enkelt redaktionel ændring beskæftiger forslaget sig jo kun med ét emne, nemlig på hvilken måde man afskrivningsmæssigt skal indplacere ejerlejlighederne. Ifølge de lovregler, som allerede findes, kan der ikke afskrives på de såkaldte særlige installationer i en- og tofamiliehuse. Nu foreslår finansministeren, at denne regel også skal gælde for

ejere af ejerlejligheder, som ministeren i denne henseende har fundet det naturligt at ligestille med ejerne af en- og tofamiliehuse. Dette ræsonnement kan jeg ganske tiltræde. Jeg skal senere vende tilbage til, at ræsonnementet efter vor opfattelse også har fuld gyldighed, når det drejer sig om at fastsætte den skattemæssige lejeværdi for ejeren af en ejerlejlighed. Vi kan altså medvirke til dette lovforslags gennemførelse.

Også de fleste af ændringerne til ligningsloven finder vi naturlige. Lovforslaget omfatter, med undtagelse af den foreslåede forhøjelse af lønmodtagerfradraget, kun sådanne ændringer i den hidtidige lov, som er teknisk nødvendige, fordi de skal virke allerede i det kommende skatteår. Den store og voldsomt tiltrængte reform må vi altså vente endnu en postgang på, men så går den vist heller ikke længere. Nu må og skal vi have gennemført en forenkling og overskuelig i hele skattesystemet. Det vil i sig selv være en fordel både for myndigheder og for borgere, at alt skattestoffet bliver gennemsystematiseret og samlet i en enkelt lov. At dette teknisk lader sig gøre, er vi ikke et øjeblik i tvivl om. Vi vil i alt fald gerne i dag udtrykke håbet om, at det nu er sidste gang, folkettingen behandler et ligningslovforslag, der ikke indeholder en egentlig reform, men kun tekniske småændringer med bevarelse af alle det gamle systems åbenbare mangler.

Lovforslagets § 1 kan vi tiltræde. Vi finder det naturligt, at de særlige ydelser, der her er tale om til invalide- og folkepensionister og til enker, bliver fritaget for indkomstskattepligt i overensstemmelse med den hidtidige praksis. Begrundelsen herfor er jo, at disse beløb antages at medgå til ekstra udgifter, der står i forbindelse med den pågældendes særlige trangssituation.

At boligsikringsydelse efter lovforslaget fritages for indkomstskattepligt, kan vi tiltræde. Det er i fuld overensstemmelse med den praksis, som hidtil har været gældende for huslejetilskuddene. Sådan må og skal det være.

Jeg vil gerne gøre en bemærkning om det forslag, som går ud på, at skatterådene uden for København og Frederiksberg skal have adgang til at foretage en andenbehandling af ansættelserne. Dette forslag tror vi er praktisk, og det imødekommer et ønske,

[Poul Schlüter.]

som er rejst tidligere af mit partis ordfører, hr. Hagen Hagensen. Vi tror, det er et vigtigt for ligningsarbejdet, at man så vidt muligt gennemfører det princip, at afgørelserne træffes lokalt, dér, hvor kendskabet til de enkeltes indtægtssituation er bedst. Vi tror også, det giver mulighed for den bedst tænkelige service fra skattemyndighedernes side over for borgerne. Jeg ser derfor således på det, at forslaget om at give ligningsmyndighederne uden for København og Frederiksberg adgang til, ligesom man her hidtil har haft det, at foretage en andenbehandling nok i mange tilfælde fører med sig, at anke for landsskatteretten undgås. Der er naturligvis den forskel, at medens skatteyderen i det københavnske og frederiksbergske område har en egentlig ret til andenbehandling, gælder det ikke efter finansministerens forslag uden for disse områder; der bliver alene tale om en adgang for skatterådene til at tage sagen op, men dette vil i sig selv, tror jeg, tit foranledige en bedre og mere praktisk behandling.

Vi synes, det er naturligt, at man nu gennemfører den del af boligforliget, som gik ud på, at man skulle forhøje huslejeværdierne i egen bolig med $\frac{1}{4}$ pct. årlig over 8 år. Vi vedstår naturligvis vor forpligtelse til at medvirke til, at denne del af forliget ligesom i øvrigt andre led i det bliver ophøjet til lov. Man kan diskutere isoleret, om denne procentfastsættelse for så vidt er rimelig; det, der for os er afgørende, er, at boligforliget må ses som en helhed, og ser man dette forlig som en helhed, mener vi, at den procentfastsættelse, der her er tale om, er velafvejet.

Vi kan også tiltræde princippet om, at beskattningen af lejebeløb, som bliver bundet enten i det særlige institut eller i almindelige pengeinstitutter, bliver unddraget indkomstskattepligt samtidig med bindingen. Vi føler, at det må være det rette, at disse beløb bliver underkastet beskattning, når de på det senere tidspunkt bliver frigivet, enten gradvis over tyve års perioden eller i særlige tilfælde én gang for alle.

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger om det princip, der i forslaget er nedfældet om ejerlejligheder. Her foreslår finansministeren, at der bliver foretaget en skønsmæssig ansættelse af lejeværdien. Det er

et princip, vi ikke kan tiltræde. Vi mener, det er uhyre vigtigt, at man nu, da hele ejerlejlighedstanken for første gang skal føres ud i praksis, får indplaceret ejerlejlighederne på den rigtige måde hele vejen igennem. Jeg har forstået, at de fleste i regeringspartiet ikke er beundrere, i alt fald kun kølige beundrere, af ejerlejlighedstanken; men jeg ville finde det forkert, om denne kølighed kom til at smitte af på ejerlejlighedernes skattemæssige placering. Efter vor opfattelse må det være rigtigt, at ejerlejlighederne hele vejen igennem får samme indplacering som enfamilieshuse. Jeg nævnte for et øjeblik siden, at jeg kunne følge finansministerens ræsonnement, når han med hensyn til retten til afskrivning på særlige installationer sammenholder enfamilieshuset og ejerlejligheden. Det samme gælder jo med hensyn til standardfradraget; her indplacerer man også ejerlejligheden på samme måde som en- og tofamilieshuset. Og noget lignende gælder med hensyn til den ejendomsvurdering, som skal finde sted. Derfor synes jeg, finansministerens logik svigter, når han på dette enkeltområde, hvor det drejer sig om lejeværdifastsættelsen, vil behandle ejerlejligheden anderledes end enfamilieshuset. Efter vor opfattelse må det være rigtigt, at vi her har en vurderingsregel af samme enkle og klare karakter som for enfamilieshuset. Hvis ikke man gør det, lægger man efter min opfattelse gift for ejerlejlighedstanken allerede i begyndelsesøjeblikket; vi må sammenligne denne boligform med enfamilieshuset, og det er jo netop denne sammenligning, som er naturlig. Befolkningen bør stilles over for et fuldstændig frit valg imellem den traditionelle enfamiliesbolig og ejerlejligheden. Det ville være forkert, hvis man gennem en forskellig skattemæssig behandling på forhånd gjorde ejerlejligheden mindre attraktiv. Nu forstår jeg det sådan, at finansministeren vel ikke har lagt sig aldeles fast på sit standpunkt. Jeg glæder mig i hvert fald til, at vi kan underkaste dette problem en saglig og helt fordomsfri behandling under udvalgsarbejdet.

Til sidst vil jeg gerne gøre en bemærkning om lønmodtagerfradraget. Det lovforslag, som nu er til behandling, er jo ganske identisk med det, finansministeren fremsatte for et par måneder siden. Det lovforslag, som

[Poul Schlüter.]

blev runddelt her i salen i går eftermiddags, var knap ganske tørt for tryksværten. Alligevel har finansministeren på et meget sent tidspunkt besluttet sig for en tilføjelse; han har bebudet i sin skriftlige fremsættelsestale, at han under lovforslagets behandling vil stille ændringsforslag. Jeg forstår, at der må være tale om en beslutning, der er truffet i stor hast, og det skal jeg for så vidt ikke bebrejde finansministeren. Vi er i vor gruppe enige i nu at gennemføre den forhøjelse, finansministeren foreslår.

Finansministeren plejer at være hastig til at bebrejde andre det, om de ikke samtidig med fremsættelsen af et forslag måtte anvise dækning for dets udgifter; og vi skal vel se i øjnene, at der her er tale om en ændring, som medfører et provenutab for statskassen på omkring 125 mill. kr. Her er altså et problem, vi skal have løst, idet det finanslovsforslag, ministeren i går fremsatte, jo ikke tager hensyn til dette tab på omkring 125 mill. kr.

Lønmodtagerfradraget blev indført i 1951 og dengang sat til 300 kr.; året efter blev det forhøjet til 400 kr. Der er altså gået mange år, siden beløbet blev valgt, og jeg tror, alle i dag vil erkende — bør i alt fald erkende — at dette beløb må reguleres, også ud fra det synspunkt, at det vil medføre en lettelse for skattemyndighederne, idet der i dag foregår et stort kontrolarbejde, når lønmodtagere søger at dokumentere, at de har afholdt større udgifter end de 400 kr., som i dag er grænsen.

Adskillige andre forbedringer i ligningsloven kunne vi ønske os, men da ligningsloven skal færdigbehandles meget hurtigt, må vi afstå fra at foreslå dem.

Ændringen af lønmodtagerfradraget mener vi er teknisk gennemførlig på trods af det korte varsel; selvangivelserne er vel allerede trykt og bærer påtegning om det gamle beløb, men jeg går ud fra, at i tilfælde, hvor en lønmodtager ikke selv måtte være blevet opmærksom på, at man nu har fordoblet tallet, vil det være skattemyndighedernes pligt at rette fejltagelsen, således at ingen bliver ringere stillet, fordi man har været uopmærksom på den sene ændring.

Vi vil gerne være med til denne forhøjelse af lønmodtagerfradraget, og lad mig slutte med at sige, at vi også meget gerne vil bidrage

til, at finansministeren med dette forslag i år står fastere, end han gjorde i fjor.

Omman: Det er med dyb glæde, mit parti kan konstatere, at der nu er flertal for at gennemføre en reform af indkomstbeskatningen efter de hovedlinjer, socialistisk folkeparti har talt for, lige siden det blev stiftet. Det gør ikke noget, at den sag, der nu startes med, lønmodtagerfradragets forhøjelse til 800 kr., er en ret beskedning. Den er jo, efterhånden som årene er gået, blevet markant nok til at illustrere den nye linje.

Hvad indholdet af det foreliggende ligningslovsforslag angår, vil jeg tillade mig at henvise til mine bemærkninger ved første behandling af det tilsvarende lovforslag i oktober, men angående lejeværdispørgsmålet vil jeg gerne klart udtale, at mit parti vil fortsætte sine bestræbelser for at skabe en skattemæssig ligestilling mellem ejere og lejere. Statsministeren har udtalt sig for en sådan ligestilling, men har samtidig erklæret, at der ikke skal ske nogen ændring i parcellusejernes stilling. Dette løfte kan vel i hvert fald ikke også gælde fremtidige parcellusejere. Der må foretages noget på dette område, så ejendomspriserne kan tvinges nedad. Disse problemer kan ikke løses inden jul, men jeg går ud fra, at vi nødvendigvis snart må se på ligningsloven igen.

Som finansministeren har fremhævet i den skriftlige fremsættelsestale, er det nødvendigt at forberede det underliggende skattesystem på kildeskatten. Der findes i kildeskatteforslaget udmærkede regler om dødsbøbeskatning, og muligvis skal disse sættes i kraft allerede for skatteåret 1968-69. Der er adskillige regler i ligningsloven, f.eks. skattepligtsreglerne, § 14 om understøttelser og bestemmelserne om gavefradrag, som det nok vil lønne sig at se på snarest muligt sammen med hele det kompleks af love, som har at gøre med, hvordan den skattepligtige indkomst opgøres, renteforsikringsloven og opsparingsordningerne, således at disse ting på en socialt rimelig måde kan rettes ind efter den jævnsides behandlede kildeskat. Trods tidnød tror jeg, det vil være rigtigt i det udvalg, der her skal nedsættes, at overveje, om man allerede nu i det foreliggende ligningslovsforslag kunne indføre

[Ømann.]

en bestemmelse om den allervigtigste reform, nemlig afskaffelse af skattefradragsreglen, ikke med virkning for det kommende skatteår, for det er ikke praktisk muligt eller forsvarligt, men med virkning fra og med skatteåret 1968-69, idet det samtidig klart må tilkendegives, at skævheder i beskattningen som følge af denne regels afskaffelse vil blive udjævnet. Så er denne store ting til side, inden kildeskatten kommer, og til den tid bliver der nok at gøre endda.

Hvad nu afskrivningsloven angår, tror jeg også, at det trods den knappe tid vil være rigtigt at gennemføre reformer allerede nu, og at det tillige vil være forsvarligt at gøre det med virkning for det kommende skatteår. Finansministeren har jo i god tid advaret befolkningen om, at der vil blive foreslået reformer med henblik på at hæmme de såkaldte statuskøb.

Jeg skal indskrænke mig til disse bemærkninger og kan på mit partis vegne tilsige en yderst reformvenlig udvalgsbehandling.

Arthur Jacobsen: Det radikale venstre har jo den 13. oktober tilsagt sin medvirken til lovforslagenes gennemførelse, men jeg vil gerne som ny ordfører fremsætte nogle få bemærkninger. Bl. a. vil jeg udtale håbet om, at ligningsloven fremover vil kunne gøres færdig på et tidligere tidspunkt. Jeg tror ikke, der er noget nyt i det, jeg siger her, og jeg er helt klar over, at netop folketingsvalget har forsinket denne lov væsentligt i år. Men det er jo således, at skatteydere med forskudt regnskabsår har store vanskeligheder med afslutning af regnskabet. Dette skyldes også, at resultaterne fra ejendomsvurderingerne som regel først kommer frem i januar måned.

Om de ændringer i ligningsloven, der er en følge af boligforliget — det gælder boligsikringsydelsen til lejerne, og det gælder udlejerens binding af en del af husleje-forhøjelserne samt den for 8 år fastsatte lejeværdiprocent for enfamiliehuse — kan man ikke undgå at bemærke, at de utvivlsomt vil give skattemyndighederne mange vanskeligheder og ikke virke fremmende på den forenkling af hele skattesystemet, som må være målet; for det er jo virkninger, som rækker ikke så få år frem i tiden.

Den foreslåede lovændring, hvorefter skatterådene uden for København og Frederiksberg kan tage en tidligere foretagen skatteansættelse op til fornyet behandling og eventuel ændring, vil sikkert vise sig at være en udmærket ordning. Landsskatteretten bliver aflastet i sit arbejde, og sagerne vil blive afgjort betydelig hurtigere. Vedrørende de rigtige regnskabssager er det min erfaring, at der er et betydeligt samvirke mellem skattemyndighederne på den ene side og revisorer og regnskabskonsulenter på den anden side, således at disse sidste, hvis nye momenter skulle dukke op i en sag, der er underkendt ved første behandling, nok skal finde på at gøre skatterådene opmærksom på det rent praktiske for begge parter i, at man får sagen afgjort på lokalt plan.

Forslag til lov om ændring af lov om skattefri afskrivninger m. v., som er en konsekvens af den nye lov om ejerlejligheder, og som giver ejerlejligheder samme status som en- og tofamiliehuse, når vi undtager den skønmæssige fastsættelse af lejeværdien, har vi jo fra det radikale venstres side på et tidligere tidspunkt givet tilslutning til.

Men jeg vil gerne til finansministerens bemærkninger ved fremsættelsen af lovforslaget den 5. oktober om de nuværende regler om skattefri afskrivning, der blev indført i 1957, fremsætte nogle kommentarer. Jeg håber ikke, at man agter at gøre afskrivningsreglerne så komplicerede, som de var tidligere, før 1957. De ændrede regler f. eks. for afskrivninger på biler er jo et eksempel på, hvor indviklet man kan lave det, når man går den gamle vej igen. Jeg tror, alle er enige om afskrivningslovens gode virkninger for produktion og beskæftigelse, og de ordinære afskrivningsregler giver vel sjældent mulighed for et større forbrug, fordi investeringen som regel overstiger den skattelettelser, man får. Men begyndelsesafskrivningerne er rummelige, og det samme gælder særskrivningerne. Selv om de som regel må ses i forbindelse med en større risiko, kan det ikke afvises, at disse afskrivningsmuligheder går videre end de fradrag, som et omkostningssynspunkt ville fastslå. Men hvor mange nyinvesteringer ville udeblive uden denne mulighed? Det er en af de ting, der må undersøges. Jeg har

[Arthur Jacobsen.]

forstået, at et afskrivningsudvalg er i gang med at klarlægge disse forhold og vil komme med en analyse af disse problemer og dermed muliggøre en konkret stillingtagen til hele afskrivningsloven.

Jeg vil gerne til det sidste, der er kædet på ligningslovsforslaget, forhøjelsen af lønmodtagerfradraget, gøre nogle bemærkninger. Man vil nu for indeværende år forøge det fra 400 kr. til 800 kr. Jeg tror, jeg kan sige på det radikale venstres vegne, at vi ikke finder det urimeligt. Det er en ajourføring, som i og for sig er helt naturlig, da det er så mange år siden, man har forandret dette fradrag. Men der er alligevel et par ting, man må tage med i betragtning.

For det første, at dette fradrag ikke er særlig demokratisk i sin virkning. Hvis vi ser på, hvad det betyder i skat, er det således, at de, der har indkomster under 22.000 kr., kun får en lettelse på 21 kr. for hver 100 kr., mens de, som har en indkomst på 30.000 kr., i den forbindelse vil få en lettelse på 76 kr. for hver 100 kr. Det er jo ikke særlig demokratisk, at de sidste 400 kr., der her bliver kædet på, giver dem, der ligger over 30.000 kr., et så stort øjeblikkeligt nedslag, medens de, der ligger på den lavere indkomstgrænse, får meget lidt ud af det. Der er noget, der kunne tale for, at man skulle overveje, om forhøjelsen eventuelt skulle vente til hele skattereformen.

Det næste er spørgsmålet om økonomisk dækning. Jeg har forstået af forhandlingerne her, at det er et forholdsvist formidabelt beløb på i hvert fald over 100 mill. kr., der er tale om, og jeg tror nok, at vi fra det radikale venstres side i allerhøjeste grad vil være interesseret i at høre, hvordan finansministeren vil anvise dækning for dette beløb.

Men vi er som sagt velvilligt indstillet over for lovforslagene i deres helhed, og vi er parat til velvillig behandling i udvalget.

Niels Westerby: De til første behandling værende lovforslag har medlemmerne af det høje ting først fået i går. Det skulle jo gerne være sådan, at man kunne fordybe sig lidt i stoffet, inden man udtaler sig ved en førstebehandling, hvor man skal komme

med sine principielle synspunkter. Jeg forstår godt, at regeringen har nogle vanskeligheder på dette punkt på grund af valget, men vi skal i hvert fald passe på, at det ikke går hen og bliver mode, at man så hurtigt efter fremsættelsen skal have en førstebehandling af så mange lovforslag, når man ikke har haft lejlighed til virkelig at fordybe sig i dem. Jeg har foretaget en gennemlæsning af lovforslagene. De fleste af dem er af teknisk art og ikke særlig vidtrækkende, og der er ikke noget, der direkte er sprunget mig i øjnene som umiddelbart helt forkert. Jeg skal derfor indskrænke mine bemærkninger til at gælde to punkter.

Hvad angår ejerlejligheder, er det vort principielle synspunkt, at ejerlejligheder så vidt muligt i skattemæssig henseende skal behandles som parcelhuse. Det har jo hele tiden været tanken, at de menesker, der fik ejerlejligheder, skulle have den samme chance som dem, der er i stand til at erhverve sig et parcelhus.

Det andet punkt, jeg gerne vil have lov til at komme med nogle bemærkninger om, er finansministerens bebudelse af, at han ved anden behandling vil stille et ændringsforslag til ligningslovsforslaget gående ud på, at lønmodtagerfradraget forhøjes fra 400 kr. til 800 kr. Liberalt centrum har længe været tilhænger af en sådan ændring. Vi har allerede for et år siden kraftigt gjort gældende, at lønmodtagerfradraget burde forhøjes fra 400 kr. til 800 kr., fordi det simpelt hen var en nødvendig ajourføring foranlediget af den prisudvikling, der har fundet sted siden 1951. Vi har også gjort gældende, at hustrufradraget burde forhøjes fra 2.000 kr. til 4.000 kr., altså fordobles.

Nu vil der for begge disse forslags vedkommende være et dækningsproblem. Lønmodtagerfradragets forhøjelse fra 400 kr. til 800 kr. vil sikkert betyde, at staten mister indtægter på omkring 125 mill. kr., og hustrufradragets forhøjelse vil også medføre et ganske betydeligt proventutab for staten. Når vi går ind for lønmodtagerfradragets forhøjelse, er det under den klare forudsætning, at vi er parat til at være med til at skaffe dækning for det beløb, som det koster, men det er sandelig også under den klare forudsætning, at regeringen

[Niels Westerby.]

og andre partier, der stemmer for dette forslag, også er det. Vi vil meget nødtigt være med til at forhøje lønmodtagerfradraget, uden at vi har sikkerhed for, at statens finansielle stilling er i orden. Vi vil altså gerne give tilsagn om, at vi vil være med til at skaffe denne dækning, og vi forventer, at andre også er det.

Når vi ikke vil stille forslag om en forhøjelse af hustrufradraget, ligger begrundelsen deri, at vi forventer hurtigt at kunne gennemføre en skattereform. Vi ønsker en skattereform med en fuldstændig ophævelse af sambeskatningen, og jeg tror, det vil være rigtigt at se, om det kunne lykkes os i denne samling at få klaret, at også sambeskatningen fuldstændig ophæves, inden vi tager stilling til hustrufradragets forhøjelse. Men vi vil vende tilbage til det spørgsmål, hvis det ikke lykkes at få en skattereform igennem.

Jeg må vel også gøre den bemærkning, at jeg synes, det er en noget forkert praksis, finansministeren er kommet ind på, når han allerede før første behandling bebuder, hvilke ændringsforslag han vil stille til anden behandling. Det er dog meningen, at det er et samlet lovforslag, vi skal drøfte ved første behandling, hvor vi skal komme med de principielle synspunkter. Jeg havde nær sagt, at der er tale om noget i retning af en omgåelse af den normale procedure for lovgivningsvirksomheden.

Jeg vil gerne henstille til finansministeren, at han så vidt muligt altid indarbejder alle de forslag, han agter at stille, og det resultat, han når frem til, allerede før lovforslaget fremsættes. Ændringsforslag må være noget, der stilles under hensyntagen til den udvikling, der har fundet sted i udvalget og andre steder i mellemtiden, efter at man har haft første behandling — måske også under hensyntagen til de bemærkninger, der er fremkommet fra forskellig side under førstebehandlingen. Jeg synes altså, finansministeren her har anvendt en forkert praksis, og jeg vil gerne henstille, at finans-

ministeren gør sig umage for at undgå dette i fremtiden.

Vi vil gerne medvirke til lønmodtagerfradragets forhøjelse til 800 kr. Jeg gør samtidig den bemærkning, at ved den endelige skattereform ønsker vi, at lønmodtagerfradraget skal være 1.000 kr. — det har vi udtrykkeligt skrevet i vort skattereformforslag — men dette hænger også sammen med, om vi kan skaffe det nødvendige provenu ved gennemførelsen af en mer-værdiafgift.

Finansministeren (Henry Grønbaun): Jeg takker for den stort set velvillige modtagelse af lovforslagene. Hvad afskrivningslovforslaget angår, har jeg forstået, at det bakker man helt op; der er ikke nogen problemer dér.

Forslaget om en forhøjelse af lønmodtagerfradraget har jo mødt nogen modstand hos visse af ordførerne. Jeg vil gerne sige, at vi finder det helt naturligt at komme med dette forslag nu. Vi har haft det fremme før, og vi har også været i den situation, at vi måtte trække det tilbage igen. Men når det ligger sådan, at vi nu — det regner jeg med — kan se den situation i møde, at vi får gennemført en skattereform inden længe, så mener vi, at det er helt rimeligt, vi også begynder på at gennemføre de forskellige afsnit af denne skattereform, sådan som vi nu kan komme til det. I dag har vi altså ligningslovforslaget til behandling, og i denne forbindelse vil det være naturligt at fremsætte forslag om forhøjelse af lønmodtagerfradraget. Der er jo ikke nogen som helst tvivl om, at en sådan forhøjelse vil indgå i den samlede skattereform.

Jeg har også i fremsættelsen bebudet, at vi på en række andre områder vil komme med forslag i den kommende tid om ændringer, således at man, når kildeskatten til sin tid kan træde helt i kraft — formentlig fra 1. januar 1969 — har gennemført en række ændringer af skattelovgivningen som led i den samlede skattereform.

[Finansministeren.]

Det er klart, at så må pengene skaffes, og jeg går også ud fra, at de partier — det gælder også de konservative — som i dag har givet udtryk for, at de vil være med til at gennemføre denne forhøjelse af lønmodtagerfradraget, også til sin tid vil være med til at skaffe pengene hertil.

Der er ikke tale om, at man — som hr. Alfred Bøgh var inde på — ved at gøre dette indstiller sig på en udhuling af momsen. Der er tale om, at man trinvis, gradvis, gennemfører disse forskellige dele af skatte-reformen, og jeg kan da godt sige rent ud for vort vedkommende, at vi regner med, det er en del af de reformer, som netop merværdiafgiften skal være med til at dække.

Med hensyn til det spørgsmål om de nyetablerede, hr. Alfred Bøgh rejste, tror jeg, jeg helt kan henvise til det, jeg sagde ved den forrige førstebehandling. Man kunne vel snarere overveje at ophæve hele denne ordning for nyetablerede, hvad man jo også tidligere har været inde på; afskrivningsreglerne skulle faktisk give den fordel, som man jo i sin tid regnede med at de ville give, således at man kunne ophæve disse særlige nedslagsregler.

Så er der spørgsmålet om boligværdien. Det er klart, at det også er et vigtigt spørgsmål i forbindelse med ligningsloven, og det er også det spørgsmål, jeg havde regnet med at man særlig ville koncentrere sig om. Jeg har allerede ved den forrige førstebehandling givet udtryk for mine synspunkter. Jeg mener ikke, det er forkert, at man, når man står over for noget nyt, hvad ejerlejlighederne jo er, for dem gennemfører en anden ordning end den, der er gældende for enfamiliehuse, og jeg kan slet ikke anerkende, at der skulle være noget ulogisk i det, sådan som hr. Poul Schlüter mente der var med hensyn til standardfradraget, idet standardfradraget jo også er gældende for tofamiliehuse. Der er ganske samme regler for enfamiliehuse og tofamiliehuse med hensyn til standardfradrag, og den regel, vi her anlægger for ejerlejlighederne, er netop den samme regel, som er gældende for tofamiliehuse. Der er altså god overensstemmelse i den logik, der er anvendt på dette område. Det må der også være i det hele taget; der kan ikke være megen rimelighed i på et nyt område at give

denne særlige boligform en begunstiggelse, som parcelhusene ganske vist har, men som de har fået, fordi vi har været inde i hele huslejereguleringen siden krigens tid. Det var huslejereguleringen, som medførte, at man var nødt til — og det var også rimeligt — at nedsætte den procent, hvorefter man udregnede lejeværdien for parcelhusene; det var naturligt at gøre det, når de mennesker, der boede i etageejendommene, boede til en billigere leje. I forbindelse med boligforliget var man enig om, at det skal vi se at komme væk fra, og derfor har man vedtaget, at denne procent gradvis igennem de 8 år skal sættes op til de 4 pct. netop ud fra den betragtning, at vi nu skal væk fra dette og frem til en normalisering.

Jeg sagde ved den forrige førstebehandling af dette lovforslag, at jeg er villig til at overveje en anden ordning end den, der er foreslået. Det, der er foreslået, svarer i princippet helt til det, der gælder for tofamiliehuse. Desuden har man jo ved lejevurderingerne ganske gode tal for, hvad huslejen er, og da det jo er huslejen, der skal indgå som en værdi i indtægtsberegningen, kan jeg ikke se, at der er noget unaturligt i netop at tage den rigtige leje ind for ejerlejlighederne. Det er jo nye lejligheder, det er helt nye lejligheder, og man kunne snarere rejse det spørgsmål, om man ikke også for de nye parcelhuse — det har også været rejst flere gange her i folketinget — skulle ind på lignende regler.

Jeg er som sagt villig til at drøfte det spørgsmål i udvalget, og som jeg sagde ved forrige førstebehandling: hvis man f. eks. vil ind på at sætte en procent af lejevurderingen i stedet for dette, ja, så kan vi da tale om det. Før krigen havde man jo en procent, jeg tror på 6, som lejeværdi for parcelhusene, og hvis man vil ind på den slags tanker for ejerlejlighederne, kan vi jo godt drøfte det.

Til hr. Ømann, som var inde på, at man allerede nu skulle overveje en ophævelse af skattefradragetsreglen fra 1968-69, vil jeg kort sige, at vi ikke har noget imod at gå ind i en sådan overvejelse. Det er jo helt klart for os alle, at det ville være forkert, hvis man ophævede skattefradragetsreglen nu, men jeg har allerede antydnet i min fremsættelse, at man selvfølgelig kan overveje, om man kunne ophæve denne

[Finansministeren.]

skattefradragsregel allerede for det næstfølgende skatteår; det ville ligge helt på linje med det, jeg sagde før om en gradvis gennemførelse af de reformer, som alligevel skal være gennemført, når vi skal sætte kildeskatten i kraft. Det samme gælder jo afskrivningsreglerne; dem må vi også se på i den periode, der nu kommer.

Til hr. Arthur Jacobsen vil jeg gerne sige om disse afskrivningsregler, at jeg da er helt enig i, at vi ikke skal tilbage til de tidligere, meget udviklede afskrivningsregler; det har jeg aldrig givet udtryk for at vi skulle, og det har regeringen heller aldrig givet udtryk for at vi skulle. Jeg tror, at selve det system, vi har nu, er godt, og jeg tror også, at de 30 pct. på saldoafskrivningen stort set er i orden. Det er vist det rigtige tal, nogenlunde; man kan diskutere, om det skal være 25 eller 30, men 30 pct. for industrivirksomhederne er vist nogenlunde det rigtige tal; det skal der i hvert fald ikke fremsættes ændringsforslag til fra vor side.

Jeg er altså enig i, at vi ikke skal tilbage til de tidligere, meget udviklede regler, men jeg forstod også hr. Arthur Jacobsen sådan, at begyndelsesafskrivningerne og ekstraafskrivningerne på bygninger, var det måske — der blev sagt „særafskrivninger“ — var man villig til at kigge på. Jeg tror også, at vi skal se på det. Der er en del af disse problemer, der trænger til at blive set efter; der er bl. a. spørgsmålet om bylandmændene, som jeg ved man har interesseret sig en hel del for fra radikal side, og her kommer netop spørgsmålet om disse afskrivningsregler stærkt ind i billedet.

Så var der spørgsmålet om, hvorvidt det var demokratisk at gennemføre en forhøjelse af lønmodtagerfradraget. Det er jo rigtigt, at sådan som vort skattesystem er indrettet, får en højere indtægt en større fordel af et vist fradrag end en lavere indtægt, og det er vi også nogle stykker der har peget på igennem årene. Men jeg må da bede hr. Arthur Jacobsen om at læse de radikales eget skatteforslag. Der står jo netop, at man skal sondre mellem de såkaldte omkostningsfradrag og andre fradrag, som mere har karakter af tilskud eller begunstigelser. Lønmodtagerfradraget er jo netop et af de fradrag, man får for udgifter,

man har afholdt i forbindelse med sit erhverv, udgifter, som har været nødvendige for at erhverve indtægten o. s. v., og de skal formentlig fortsat trækkes fra i indkomsten og ikke på den anden måde.

Men jeg takker for også de radikales velvillige indstilling over for en forhøjelse af lønmodtagerfradraget.

Må jeg så slutte med at sige til hr. Niels Westerby, at jeg var glad for udtalelsen om, at man er parat til at medvirke til at skaffe dækning, og jeg vil gerne understrege, at selvfølgelig skal der skaffes dækning for de udgiftsstigninger, der ligger i de forskellige forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de 2 lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i toldloven.

(Lovforslagets (nr. 2) findes i tillæg A. sp. 1, fremsættelsen i tidenden sp. 33).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Jørgen Peder Hansen: Jeg skal på socialdemokratiets vegne anbefale det foreliggende lovforslag om ændringer i toldloven til hurtig og velvillig behandling. Der sigtes på en gennemførelse af lovforslaget inden udgangen af året, og det er derfor nødvendigt, at de erhvervsvirksomheder, som eventuelt har bemærkninger at gøre til lovforslaget, omgående henvender sig til udvalget, så vi kan få set på sådanne henvendelser.

Lovforslaget betegner en udvidelse i forhold til det lovforslag, der blev fremsat i oktober måned. Det er nu ikke nogen særlig stor udvidelse, men der er dog nogle